

EL TEATRE CATALÀ

JOSEP TALLAVÍ

Folletí: Quart i quint plects de 16 pàgines de la celebrada comedia en dos actes, original den POMPEU CREHUET

COMEDIA D'AMOR

ANY 11 ■ NÚM. 91
22 NOVEMBRE 1913

20 CÈNTIMS

MOBLES REIG

TRANSFORMABLES

PASSEIG DE GRACIA, 27

FOTOGRAVAT
A. JOARIZTI.

SenC.

CASA
FUNDADA
EN
L'ANY 1876

PRIMERA
A ESPANYA

CONSELL DE CENT 289 y
UNIVERSITAT 19
BARCELONA

IMPREMTA: EDICIONS
ARTÍS & Co

TREBALLS BEN
FETS I A BON
PREU

BALMES, 54 : TELÈFON 2689
• BARCELONA •

EL TEATRE CATALÀ

REVISTA SETMANAL IL·LUSTRADA

: EXTENSA INFORMACIÓ GRÀFICA I LITERÀRIA DE L'ACTUALITAT TEATRAL CATALANA :

TEATRE CASTELLÀ

TEATRE EXTRANGER

20 PÀGINES DE TEXT

DE LES PRIMERES FIRMES DE CATALUNYA

32 PÀGINES DE FOLLETÍ

DE LES OBRES TEATRALS DE MÉS ÈXIT

PRESENTACIÓ ESPLÈNDIDA

PAPER COUXÉ :: NOMBROSOS GRAVATS :: TIRATGE EXCELENT

EL TEATRE CATALÀ és la millor revista que a Catalunya s'ha publicat dintre'l seu caràcter i condicions econòmiques

SURT ELS DISSABTES

NÚMERO CORRENT: 20 CÈNTIMS

Subscripció: Espanya, 3 pessetes trimestre - Extranjer, 9 francs semestre

Administració: PLAÇA DEL PI, 5, LLIBRERIA

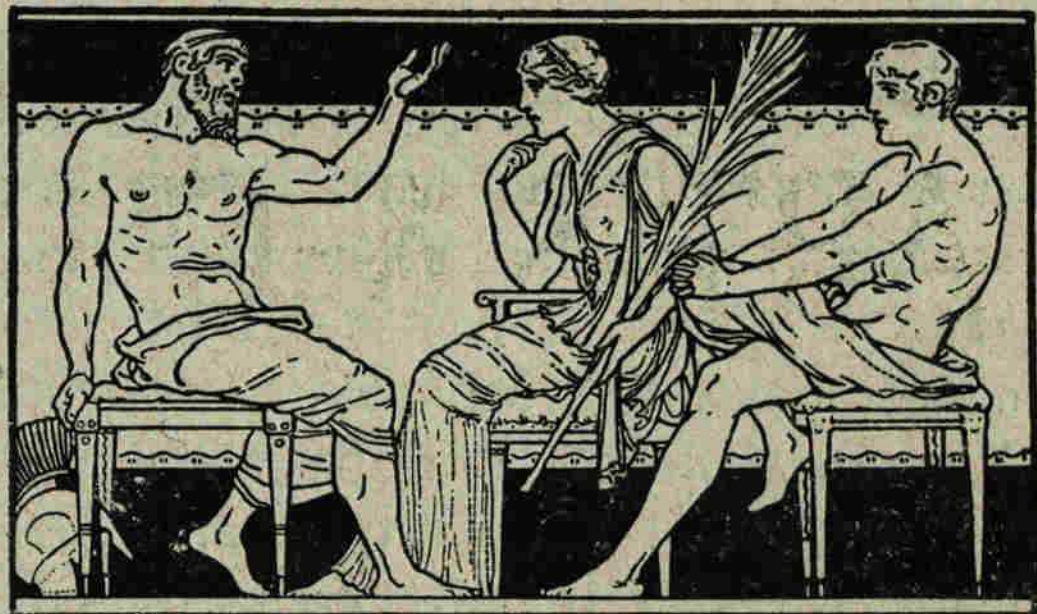
• BARCELONA

EL TEATRE CATALÀ

ANY II

BARCELONA : 22 NOVEMBRE 1913

NÚM. 91

CRÒNICA

DONANT LA BENVINGUDA A NA MARGUERIDA XIRGU

BESEM cavallerosament els peus de la gentil actriu que retorna a la seva patria i saludem commoguts, amb tot l'afecte i estima que's prodiguen envers els compatricis il·lustres, a l'artista catalana, que sentint, segurament, el mal d'anyorança, ve novament a conviure entre nosaltres, després d'un any escàs d'ausència.

La Xirgu torna descontenta d'Amèrica, descontenta i desil·lusionada. Ella potser no ho dirà; i la Premsa d'aquí, que en tocant a teatres no sab generalment lo que's pesca, es capaç de manifestar lo contrari; però ho declarem nosaltres, i no de *motu proprio*, perquè vivim i sentim a la catalana i res hem de disfreçar, malgrat les nostres paraules molestin.

Ignorem quin concepte en té format la Xirgu de nosaltres; probablement no gaire falaguer; però, sigui com sigui, com no'ns ha vist ni'ns veurà mai de tertulians en el seu quarto, ni li havem burxat mai les orelles per a excitar-li despiatadament el dimoniet de la vanitat, i el nostre lloc, tractant-se d'ella, ha estat al pati de butaques per a aplaudirla amb entusiasme quasi sempre, i després, an aquestes columnes, per a

elogiar-la sense reserves o advertir-la segons l'humil criteri que'ns guia, però aferradíssim en la nostra carnadura, l'eminent actriu podrà despreciar-nos, si's vol, però al menys ens regoneixerà el dret d'opinar com a un espectador qualsevol, i de dir honradament veritats, encara que sigui amb cruesa, que algún dia s'han de regoneixer i agrair.

A què ve aquest preàmbul tant llarg? A senyalar el fracàs de la Xirgu a Amèrica com a actriu *no catalana*, i a significar, després del natural disgust i sentiment que això produeix, l'esperança o, millor, la seguretat de que la gentil artista es reintegrarà al Teatre Català, en el qual hi té reservats els més gloriosos triomfs.

La Marguerida Xirgu emprengué el viatge a tant llunyans països enduta pel noble i justíssim desig de donar ales i expansió al seu art i de consolidar el seu nom; duia com a elements valiosos de triomf el seu talent natural i intuitiu, una gran fe en la seva labor, una forta pruitja de lluitar i posar-se, per mèrits de guerra, a primer rengle, i un gran amor, un fanàtic amor per al Teatre. Com no vèncer? Però la Xirgu s'endugué també amb ella, envers les terres americanes, un pes mort que li ha privat de surar o quan menys obtenir aquell succés tant desitjat i que'ls mèrits de la nostra actriu feien esperar. La Xirgu marxà mal aconsellada i desnaturalitzada: eusaquí l'explicació. Cregué, i cregué equivocadament, que per a presentar-se a un públic cosmopolita i per a córrer món, el segell de la personalitat catalana li sobrava, i pretenqué llevar-se'n fins la més petita engruna. Malgrat aquesta obsessió, el públic d'Amèrica, que havia aclamat a l'Enric Borràs, ell mateix ho diu, tant pel seu art com per personificar l'ànima vigorosa i forta de la dramaturgia catalana, malgrat fos amb parla exòtica, esperarà a l'actriu de Catalunya

ja que coneixia a l'actor, i es trobà amb una artista impersonal, desadaptada, en obres sobradament conegudes i que's presten a comparacions odioses, o en produccions esblaimades o que no diuen res a l'espectador quan ha perdut el gust o l'afició a l'artista. ¿Vol negar-nos la Xirgu o els seus cortisans, que no la estimen tant com nosaltres, la veritat i justesa d'aquesta observació? Tota la Premsa americana, sense quasi cap excepció, ha dit de la Xirgu que podia ésser la *primera figura del Teatre Català* — no's pogué apreciar allí perquè la gentil Marguerida s'estimà més fer honor al *Duende de la Colegiata* que a don Angel Guimerà; — però que en el genre que donava a *conèixer* (?), amb tots i els seus grans i positius mèrits, que eren molts, no havia encertat a satisfer l'espectació regnant, motivada per lo que s'havia parlat des de Barcelona de la Xirgu i de la *réclame* que s'havia fet a Amèrica mateix.

Aquest fet no és per a sorprendre. Catalunya no és encara el bell, armònic i airós edifici, que s'aixeca com un temple obert de bat-a-bat per a que hi entrin i en surtin aires de forta espiritualitat, ni tant sols es mostra a l'admiració de les generacions com una perfecta estatua de sobirana hermosura, que inspiro amb la seva serena gravetat amor i respecte; però a tot arreu arriba la remor que surt d'aqueixa immensa fornall que és la Catalunya dels nostres temps, ont hi bullen els elements que han de fer sòlida la Patria de demà i s'hi forja el nostre pervindre. Encara que tot estiga en caòtica barreja, de tant en tant, una intensa resplendor, un fragment d'or puríssim, ja cisellat, fan endevinar quelcom de lo que pot ésser la titànica obra; i quan un català va pel món, els que coneixen la seva naturalesa volen veure quina llum surt de l'estrella que en els dies d'inspiració apareix en el front dels genis; i quan la personalitat catalana vol amagar-se, desapareixen totes les altres qualitats i queda, com a un escarni i burla, no més que l'accent disfreçat o la manca del *marçamo* de les Duanes artístiques de Madrid. Si la Xirgu no volia saber res de Teatre Català, i res

de Catalunya anava a fer veure als americans, ja que no podia esdevenir una artista cosmopolita, havia de dur el *placet* de la crítica de la metròpoli castellana, i ni a la anada ni a la vinguda la Marguerida Xirgu ha debutat a Madrid.

Altres erros que han convertit el treball de la Marguerida Xirgu a Amèrica en *succès d'estime* lo que havia d'ésser èxit ressonant i estrepitos. Petites causes fan grans els efectes. Haver-se escoltat amb massa candidesa als habituals concurrents al seu *camerino* del Principal que li confessaven que al seu costat la Sarah Bernhardt, la Réjane, la Duse... eren artistes de pa de pessic, adulació interessada i deslleial que amagava els propòsits de que l'excel·lent actriu catalana fos, en la seva *tournee*, viatjanta o comissionista de certes traduccions.

Després, deixar-se fer objecte d'una propaganda gens seriosa, de bombo i platejets, amb dècimes, *redondilles*, sonets i redolins de felicitacions de Nadal, com la que ha prodigat part de la Premsa de l'Argentina, *mediantibus illi*, en desmèrit del bon gust, escamant al públic entenimentat i ensenyant massa que's tractava de reclams de *taquilla* estant.

Un altre pecadet comès per la Xirgu, venial perxò, però tot ajuda i fa feix: la manca de prudència en les *interviews* de que ha estat objecte. Volent oblidar que'l seu art es intuitiu i no fill d'una escola, ha deixat anar preceptes artístics que quan no han constituit les heretgies més descomunes sobre l'art dramàtic, han significat lo contrari de la seva actuació i personalitat en l'escena. Ont ha après el seu art nerviós, en la contemplació d'un quadre o d'una estatua? I posada a febleses, va consentir, segurament, en firmar un article en el qual ens feia saber que havia estudiat els textos grecs d'*Elektra*! Puerilitat, sí, però que contribueix a fer nèixer recels en l'ànim del públic intel·ligent.

Per què diem tot això? Primerament pel motiu de que molts seràn que opinaràn lo mateix que nosaltres, i sols aquesta Revista la que tindrà el valor de dir-ho. Després

perquè considerem lo suficient el valor gran i innegable de l'art de la nostra eminent actriu per a doldre'ns de desacertades aventures en les quals la Marguerida Xirgu no hi ha tingut la fama i el profit de que n'és mereixedora, per culpa d'haver atès amb massa benevolença an els qui li han aconsellat que's mixtifiqués i es desfigurés per a triomfar en escenes forasteres.

Finalment, perquè la volem i desitjem per al nostre Teatre, per a que dins ell i amb ell vagi a reconquerir pel món la gloria i el prestigi artístic que són de justícia a la qui *seria la primera, si no fos la única*, com digué des d'aquestes mateixes planes el volgut amic en Joaquim Pena.

I sobretot pensi i no dubti gens la Marguerida Xirgu que vencerà més per l'esforç de la seva voluntat i per la màgica del seu art, quan neixi del sentiment, que no pas pels vestits Paquin ni els capells emplomats de París, ni les cotilles *dernier cri*.

En *Manelic*, el senzill hèroe montanyenc, d'ànima pura com les neus eternes de qual reialme ha devallat, amb les seves abarques i samarra, i apoiat en son gaiato de pastor, ha donat la volta al món i no ha parat pas, encara.

X.

EL TEATRE CATALÀ A MADRID

PARAULES DE BON SENTIT

No és la primera vegada que hem de parlar en elogi de l'il·lustre crític madrileny *Caramanchel*, qui, sempre que té ocasió, parla amb gran respecte del nostre Teatre i dels seus homes, més oblidats de lo que's mereixen per la gent de la Cort.

Amb motiu de l'estrena al teatre Lara d'una comedia del nostre eminent amic Apeles Mestres, *Caramanchel* ha escrites les següents paraules, que copiem de *La Correspondencia de España*, tot agraint-les sincerament:

«Lara.—No sé si por aislamiento de los catalanes, por desidia nuestra o por una tradición y lamentable falta de compenetración intelectual entre

Cataluña y Castilla, no conocemos el Teatro catalán tan profunda y minuciosamente como debiéramos y, por mi parte, como yo desearía. Aparte de *Pitarra* y de Guimerá, apenas si llegó a nosotros durante muchos años la vaga noticia de alguna comedia suelta de Arnau, de Roca y Roca o de Alberto Llanas. Del gran costumbrista Emilio Vilanova yo solamente conozco dos admirables sainetes: *La boda de Cirilo* y *¿Quién compra fresas?* Enrique Borrás, en su primera excursión a Madrid, nos dió ocasión de internarnos por los dramas y comedias de Iglesias, Rusiñol y Crehuet. Ahora mismo en la escena catalana viene produciéndose un nuevo resurgimiento florido, al cual han contribuido principalmente Adrián Gual, Ambrosio Carrión, Avelino Artís, Julio Vallmitjana y algún otro. Una importante revista barcelonesa, *El Teatre Català*, en sus números habituales y en sus ediciones dramáticas complementarias, nos permite ya ponernos al tanto de este movimiento, que tanto puede influir en la evolución general de la dramaturgia española.

Pero nuestras informaciones acerca del Teatro catalán son imperfectas todavía. Yo confieso ruborosamente que del insigne dibujante Apeles Mestres no había leído jamás ninguna producción escénica, a pesar de constarme por referencias autorizadas que ha estrenado algunas obras muy poéticas y de muy buen gusto. No quiero, pues, dejar de significarle mi gratitud a Pablo Parellada por haber traducido o adaptado el juguete *A la orillita del Ebro*, que ayer tarde oí en Lara con singular encanto. Es obra de novedad, de ingenio y de emoción. Tal vez fué innecesario haber interrumpido un momento este cuadro pintoresco de alegría y ternura con una nota sombría y lúgubre. La muerte imprevista y brusca de un niño cruza por la escena como una ráfaga de tristeza. Quizá no haría falta. Desentona del conjunto, que es jovial, divertido, amenísimo.

En la interpretación sobresalió el actor señor Isbert. La señorita Seco, en su breve papel, estuvo también muy acertada.

El público aplaudió largamente, y de no haberse encontrado ausentes de Madrid el autor y el adaptador, hubieran salido muchas veces a escena. — C.»

El senyor Amichatis és incorregible. Es veu que s'ha amprat d'ell la obsessió de la elegància que pateixen alguns de llurs companys de redacció, i la seva prosa, la seva conversa, la seva indumentària i els seus judicis, sofreixen els efectes depriments d'aquesta pertorbadora obsessió.

No és que escrigui del tot malament la cavalleresca llengua del Quixot. De entre els llurs companys, és el que ho fa amb menys dificultats, perquè encara que nascut en una catalaníssima ciutat, per circumstàncies ben prosaïques, però que no és del cas narrar, madurà la seva joventut en terres de més enllà del Segre, històric i pintoresc riu que banya la ciutat en qüestió.

Però que llueixi el seu acurat ceceo com una condició de superioritat sobre'ls llurs compatricis, és tant cursi com la plana de elegàncies que publica el diari ont veuen llum les seves disquisicions. I exaltar l'afeminada correcció en el vestir com a virtut suprema i mèrit indiscutible d'un artista, tant intolerable, al menys, com les seves cròniques teatrals.

I és més intolerable, per quan acompanya l'elogi hermafrodita d'un menyspreu denigrant per als catalans que no'ns preocupen aquestes nimies, inútils i exòtiques tonteries.

El senyor Amichatis, per a ponderar els mèrits de Miquel Tejada, actor català elevat a la categoria de Director en el Teatre Espanyol, diu d'ell que és tant «excessiva la cura que posa en les prenyes del seu trajo, que no sembla català».

Què s'ha cregut dels catalans el català senyor Amichatis? Tant patul ens considera, tant deixats, tant llantiosos, que'l sol fet de respatllar-se a l'exir de casa i dormir amb els pantalons plegats entre matalassos per a que's conservi la ratlla, són ja detalls prou eloqüents per a no semblar-ne?

I quina excel·lència hi troba en la desmesurada estimació de les prenyes de vestir? Quin signe de fortalesa, d'espiritualitat, de energia mental en l'adoració de les vulgars prenyes que mal dissimulen les línies miserables de la generació actual?

Ja ho hem dit. El senyor Amichatis i la majoria dels llurs companys de redacció so-

freixen com una mena d'ubriaguesa d'elegància. Els perfums orientals i estrafalaris que anomenen com a signe de distinció, els han pujat al cap i enterbolit els sentits, convertint-los en una mena d'apòstols de la carrincloneria que, ventura als Déus! no conseguiran altres deixebles que els qui ja eren cursis consumats i divertits de la nostra austera, forta, excelsa, virtuosa i catalana Barcelona.

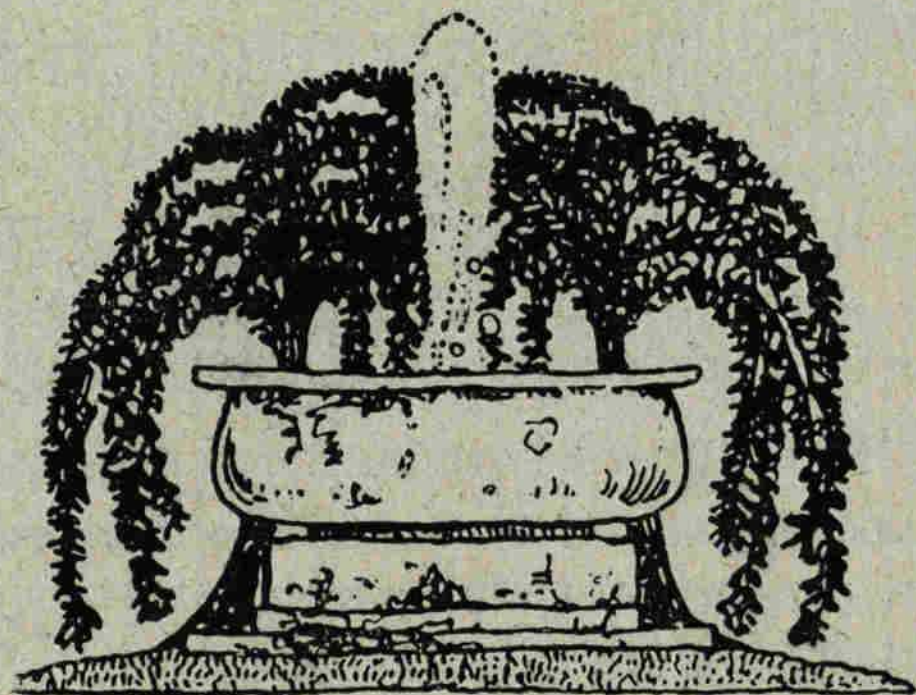
Tot lo més, faràn la vida d'una flor d'hivernacle en mig d'un bosc tupit i flairós de romanins; seràn com a minúsculs joglars de la nostra vida massa intensa; un delitós esplai per a les hores de lleure en conversa entre'ls amics, i res direm de les llurs impeccables piruetes si, com en el cas present, no cauen en la baixesa de lloar una americana ben tallada ofenent la nostra dignitat de catalans.

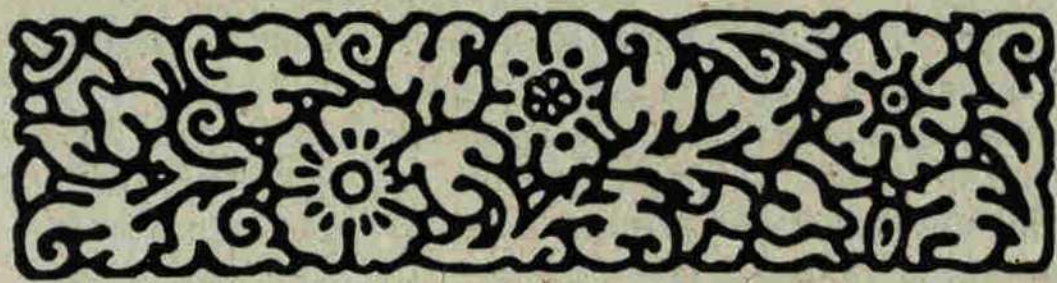
Els catalans seguirem essent com som, perfeccionant-nos dintre la nostra manera d'ésser, «caminant pel món com per estar per casa», segons expressió feliç d'un cronista d'El Poble Català, comentant el mateix tema. Però mai deixarem imposar-nos un credo depriment, inútil i tonto, i menys per els qui en la conversa corrent entre catalans fan ús i abús de la tant cadenciosa com atropellada llengua de Sancho Panza i sols usen el català per a fins barroers, lascius, baixament punibles.

Perquè a lo millor, qui us parla donant lliçons de ben vestir, i ben perfumar-se, ha sigut un constant col·laborador de Papitu, i per catorze rals miserables ha escrit totes les inenarrables monstruositats publicades en La Figa, en La Piga i en La Pepa, periòdics que han merescut l'execració dels ciutadans honrats.

Per a aquests és que cal modificar l'anatema del Dant: Vergonya eterna als qui es valen de la llengua mare per a embrutir-la en publicacions pornogràfiques i d'una llengua dels altres per a rebaixar la dignitat del llur poble.

PUCK

IMPORTANCIA QUE EN ELS MOMENTS ACTUALS TÉ PER A CATALUNYA EL DESVETLLAMENT DEL SEU TEATRE

CONFERENCIA DONADA PER L'ADRIÀ GUAL EN EL CÍRCOL DE SANS EL DIA 16 DE NOVEMBRE DE 1913

QUAN Catalunya s'adona resoltament de sí mateixa; quan posa de manifest, com mai les havia posades, les seves aspiracions, i sembla sentir-se en possessió d'un estat conscient definitiu; quan, a mida de llargues experiències i tanteigs laboriosíssims, ha conseguit fer una selecció entre els seus homes; quan compta amb forces suficients per a erigir-se en senyora dels seus ideals, i aplega al seu entorn una joventut voluntariosa, frisant d'amor per oferir-se al sacrifici, no és concebible, senyors, que en aquests moments de clarividència Catalunya abandoni l'aspiració de posseir el seu Teatre; no: podem dir-ho així, ben clar i sense cap mena de vacilació: *no és possible!*

Però, no obstant, és evident que el nostre Teatre, o no sigui més que l'altíssima aspiració de posseir-lo, atravesa moments d'inacció, que si no deuen ésser considerats com una malaltia mortal, dignes són en veritat d'atenció i serenitat, a fi d'evitar que lo que avui per avui no passa de ser un símptoma fos el dia de demà quelcom delator de coses greus i incurables.

Perquè aquest cas és freqüent, senyors: un individu que a voltes s'abandona circumstancialment a la displicència passa a ser un maniàtic i acaba per contreure una malaltia que'l mata. Així, doncs, i recordant tals exemples, no hi serà de més que al temps que estem convençuts de que'l nostre Teatre es troba lluny d'haver contret una malaltia mortal, ens previnguem a fi d'evitar-li la gravetat per abandonament a la displicència ont les circumstàncies l'han abocat.

Ademés, i per a evidenciar que patriòticament no podem consentir la perllongació de sa situació actual, cal fer present que si bé no comptem amb una tradició teatral amb la que per sort d'elles s'enjoien altres nacionalitats—quals causes d'intradició quedaren definides en la conferència per nosaltres donada en la Sala Imperi amb el nom de *Les Orientacions*—cal, no obstant, que veiem si hi ha en les arrels del teatre de Catalunya algun lligam intrencable amb la nostra significació actual, i com que renegar o menyspreuar tot allò que signifiquen tasques preludials de majors aspiracions constitueix un delicta greu, precis se'ns fa evocar de tant en tant lo que pugui reconfortar el nostre esperit decaïgut o esparpellar nostra memòria desvalguda.

No hi ha por, senyors, que incorri en contradiccions voluntaries, entrenat per la necessitat de desenrotllar un tema, i dic això perquè tinc en la memòria clars i ben aferrats en l'esperit els principis en que m'apoiava en la citada conferència, per a evidenciar la manca de tradició, base i fonament

de l'estat anestèsic per ont passa el nostre Teatre, i com que desitjo que m'entengueu tots els que us trobeu aquí aplegats, i no puc exigir de tots que estigueu enterats d'aquells raonaments a que faig referència; i com també crec de gran necessitat que n'hagueu esment tots plegats per a arribar a les conclusions que'm proposo, em permetere fer un lleuger extracte d'aquelles indicacions apoïades en fets d'irreplorable exactitut, i, a partir d'ells, fer-me fort en el desenrotlló del tema que us ha estat anunciat.

«Quan el món sencer semblava disposar-se al desvetllament de la bellesa, a l'afiançament dels caràcters propis; quan ja els homes, en la magistral obra arquitectònica, havien segellat ses predileccions d'ordre estètic i pràctic; en aquells moments d'aurada definitiva, fou quan la nostra especial significació es contorsionava en la fusió de dues corones, darrera de la qual s'esvaïa la força vehement i invasora d'un art opulent en ses manifestacions col·lectives.»

Vui dir l'art del teatre.

«El teatre, que sempre s'ha degut a l'aplec d'esforços per a ser realitzat, i que en els moments de formació era quan més necessitava d'orientacions fonamentades en una relativa estabilitat cívica, no va poder redreçar el seu intent en la terra catalana, malejada per un lligam que fatalment s'imposava en els seus destins, i que més endavant aportava elements d'estranya encara que perfectíssima bellesa en els menesters de ses preferències espirituals. I Catalunya, abandonada per complet a una dominació més o menys pacífica, es passava a la sort d'una literatura forastera, que certament havia de deixar estampat en lletres d'or lo gegantí del seu comès admirable. Quatre segles de pas viu Catalunya dormida en sa història teatral; quatre segles, que fan d'ella una nació indefinida i fuetjada per fatals extrems i disbauxes explotadores.»

Aquells orígens del teatre, iguals quasi per tot arreu, apoïats en l'histrionisme i la jutglaria, no foren prou forts, arribat el moment de la desfeta, per a deixar marca d'innegable personalitat, i es confongueren en el tot difús dels orígens teatrals del món cristià. Junteu a l'indefinida fisonomia del nostre Teatre l'adveniment d'aquella reial tragedia que tingué son apoteosi en les jornades sagnantes del 1714, i poc us té de costar reconèixer lo migrat de la nostra herència teatral.

Però, què? No s'és ric-opulent, si al costat d'una manca d'herència existeix l'aspiració d'una major, d'una més nova riquesa, com regeneradora de passades calamitats, com venjadora de passats agravis?

Es aquest, en realitat, l'estat d'aspiració en que deuria trobar-se el nostre poble enfront del seu teatre, lligant-lo ademés amb una petita herència d'hàbits i costums, que si no són prou per a constituir un llegat d'ordre transcendent, tenen la suficient importància per a formar un ambient de modestia menestrala, que en forces casos ha estat començ d'herències artístiques consagrades al seguir dels temps.

Allunyeu-vos sempre dels que reneguen de lo passat i no tenen la força suficient per a tractar d'esmenar-ho. No hi ha missió més alta per als homes que aquella de combatre lo passat amb aspiració ascendent, sense deixar-se doblegar per un fatalisme que és la mort de tot principi. Apropieu-vos, en canvi, d'aquells que en lo més insignificant del seu ahir, que fins en les errades del passat al que's deuen, tracten de descobrir-hi una bellesa, no sigui més que una bellesa que el seu amor i la seva fantasia d'enamorat sab convertir en evidència pròspera per a un demà esplendent.

No pot ser més menestral ni més modesta l'aubada del nostre intent teatral, ocorreguda cap a l'any 16 del segle XIX; aquell teatre bilingüe, reflector d'una cultura a la castellana, d'una percepció ignocent i a voltes ramplona; aquell teatre, en fi, que fou alegria de les llars botigueres i les reunions casolanes d'ont radica la Barcelona actual. Oh, senyors, és innegable que aquell ambient cohibit, que semblava encloure el món en l'aplec d'uns quants carrers estrets, no podia pas ser el més a propòsit per al desvetllament d'un art teatral definitiu que s'aparellés amb les llegendes d'aquelles nacions afortunades en el curs inestroncable de la seva tradició artística; però cal remarcar amb veneració la força de promoció que, en un ambient oposat per complet a tota evidència excepcional, va donar homes excepcionals, de cara a tota iniciativa, a tota manifestació moderna i eminentment renovadora. No és hora de citar noms per a demostrar lo que us dic. En arts, en legislació, en ciències, en indústries, compta la nostra terra amb poderoses figures nascudes en el si d'un menestralisme declarat, i aquella força, senyors, fou un pronòstic de majors grandeses en l'avenir, pronòstic tal volta avui per avui oblidat darrera dels bat i bulls de problemes absurdes que s'atropellen i ens malgasten la vida indignament.

Moltes vegades ens passa això: cerquem l'origen d'un sens fi de coses ont no deuríem cercar-lo, i per no tractar d'esbrinar-lo a quatre passes de nosaltres mateixos, restem en la més completa fosquedat.

Quin dels homes corrents no estaria content de descendir de ben alta jerarquia! Però, què hi ha de més hermós entre aquests homes que veure'ls redreçar-se damunt la modestia del seu origen per a deixar marca eterna del seu esforç?

Aiximateix nosaltres devem elaborar aquesta obra del Teatre Català damunt les despulles d'aquella vida menestral, no pas amb l'acontentament d'una continuïtat conformista, sinó amb el ferm propòsit d'una sublimació sense exemple. Reconèixer els defectes i les deficiències passades, en bé d'una perfecció irreprotxable, en el dia de demà. És aquesta la missió que devem imposar-nos tots. Els creadors, els intèrprets, el públic, que tots tenim marcat paper en tan magnànim procés.

I per què hem dit, anunciant aquest curt parlament, que té grandíssima importància en els moments actuals el desvetllament del nostre Teatre?

s aquesta una aclaració que'ns cal fer, per a cloure amb ella aquests instants d'atenció vostra que tant m'honoren.

Lo que al començament hem dit caldrà que ara ho repetim:

Quan Catalunya s'adona resoltament de sí mateixa i posa de manifest com mai les havia posades les seves aspiracions; quan sembla sentir-se en possessió d'un estat conscient definitiu, és impossible que abdiqui a l'aspiració de posseir el seu Teatre. Seria aquest un contrasentit ratllant amb l'ironia, inconsistent per a tot aquell que's digués bon català.

El Teatre, senyors, expressa, com cap altra de les manifestacions del pensament humà, el respecte del passat, l'activitat del present i la força avassalladora del demà d'un poble.

No és un secret per a ningú, que la significació viva de la força d'un poble s'ha expressat sempre, més que per cap altre medi, per aquells que directa o indirectament han radicat en l'expressió teatral del mateix, i una lleugera mirada a l'història de la civilització ens podria mostrar el Teatre com regulador d'ella mateixa.

Aquell teatre formidable de la Grècia opulenta i dictadora del bon sentit universal; aquell teatre degenerat enc que més opulent de la Roma de la decadència; l'ironia dramàtica de l'edat mitja; l'esclat del teatre del renaixement, prenent fisonomies per races; l'opulència cavalleresca i imaginativa del teatre espanyol d'aquella Espanya precisament de les aventures galanes; l'ànima italiana vessant pels llavis dels forjadors de comedies; la suspicàcia francesa elevant-se a escola social en l'alberg del seu teatre, que passa de concís a *preciós* en ple segle XVIII, de *preciós* a desbastat i xurrigueresc sota els resplandors de la revolució, ¿no són totes aquestes proves latents de la concordança que té el desenrotll teatral amb els aconteixements formadors de la civilització humana?

I si Catalunya viu a les portes de sa major edat, ¿com és possible que permeti un desequilibri entre les seves aspiracions d'ordre social i un art que en tots els temps ha estat portaveu d'avenços i victòries?

No ho és pas de morta la nostra aspiració teatral, però la sola visió d'un són massa llarg se'ns fa inconsistent, i és important, importantíssim, el seu desvetllament en els moments actuals, perquè les grans causes triomfen per una misteriosa llei d'harmonia a la qual concorren tots els elements i totes les aspiracions d'un poble. Cal que el nostre Teatre o l'aspiració que del nostre Teatre tenim es posi de manifest a l'entorn d'un entusiasme sincer, que ni que impliqués sacrificis, que no n'implica, haurien de ser-li consagrats per amor patri.

Però aquesta no és obra d'un home, ni d'uns homes, és obra d'un poble en pes.

Si Catalunya s'aixeca conscient i entenimentada, senyalant en esplet d'hermosura que és arribada l'hora de ser algú, demà podria avergonyir-nos si deixéssim de recó tant alta manifestació de forces com representa ser-ho la del teatre.

Nostre Teatre Nacional ha de ser un fet; els uns treballant, els altres admirant, els altres serenament judicant-lo i encaminant-lo; obra de tots, serà per tots un raig de gloria, que els nostres fills agrairàn i aclamarà l'humanitat sencera. Catalans: tant de bo aquesta visió falaguera us determini a emprendre obra tant generosa. Jo, el més humil de tots, haig d'acceptar el lloc més arriscat en l'escomesa. Homes no'n falten; ànima popular la tenim ben definida. Catalans: mans a l'obra.

ELS NOSTRES CÒMICS EN SOCIETAT

L més elemental dels principis d'urbanitat exigeix que quan se fan judicis o apreciacions no gaire falaguers o ridiculitzadors per a un determinat estament en presència de persones pertanyents a la classe social que's critica, es deu afegir immediatament: *a excepció de vostès...*

Lo que vaig a dir no pot molestar a ningú en particular ni ofendre a tots en col·lectivitat, ni tinc la sang tant negra i mal avinenta que'm porti a riure'm de ningú, quan per molts conceptes puc ésser jo el burlat; però com que l'apreciable gent de teatre és tant trencadissa i melindrosa i delicada, que la més fina i ignocenta ironia li cou i li fa mal, jo declaro solemnement que al dir amb tota imparcialitat i bonhomia la meua opinió sobre lo poc sociable — ja m'explicaré! — que és la nostra gent de teatre, m'expresso en termes generals, regoneixent que hi han excepcions, tantes, que si se'm presentés d'un a un tot el personal de la Societat d'Actors, en actiu, en reserva i en jubilació, a tots els diria *no va per vostè*, encara que'm fes fort en els meus tretze de que'ls còmics catalans s'han tancat en un còrcol viciós, no respiren més ambient que l'enxobat dels escenaris i dels quartos i no els interessen més afers que les *contractes*, els *bolos*, els *sous i mitjos sous* i tota la pintoresca parladura de l'*argot* teatral.

El còmic català, en general, no viu altre món que'l de la faràndula, i encara d'esma. Per una incomprendible pobresa d'esperit s'aparta de la demás gent que no sigui de la seva condició, repugna el contacte amb les demás classes socials i s'estanca en una existència de *tribu* o de *clan*, amb lleis, costums, supersticions, deures i drets i ètica especials, característics, inconfondibles, que donarien a un psicòleg abundosa i interessant matèria d'estudi, com atrauen al jurisconsult i a l'arqueòleg els primitius usos i costums dels pobles desapareguts.

Si aqueixa originalíssima condició fos filla d'un ensoperbiment, d'una petulancia

extremada o d'uns fums de superioritat que fessin menyspreuar la freqüentació amb els demás ciutadans, podríem pensar si's tracta d'una aristarquia que's recull en son falansteri. Potser, duent el llevat de les generacions ancestrals catalanes, volen diferenciar-se dels demás en l'exercici de la llur professió i aixís els carrers de Sombrerers, Argenteria, Boters, Carders, Escudellers... ens diuen que allí hi vivien, agrupats per oficis, els qui es dedicaven als treballs que anomenen el rètol de les esmentades vies; però els nostres menestrals i artesans es barrejaven democràticament en el passeig, en el temple, en el Concell de Cent... i els nostres apreciables còmics, porucs de la relació i de la coneixença que no siga des de les taules o en les fotografies dels periòdics il·lustrats, fugen de la gent, s'aparten dels cercles ciutadans en els quals no hi han ni còmics ni empresaris, i aixís els mirem com a sers estranys quan els regoneixem l'haver-nos fet riurer o plorar des l'escenari estant, i ells ens contemplen amb no menys estranyesa.

Cap de les innombrables manifestacions artístiques, de ciutadania o de cultura que han tingut lloc a Catalunya de llargs anys an aquesta part ¹, ha comptat amb la col·laboració o adhesió espontania dels nostres artistes de teatre. Ja no és qüestió ara de que les gentils actrius catalanes ens diguin que no cobren lo suficient per a lluir la bellesa llur, més vistosa amb les gales de la moda, en rues i festes; parlem del poc intervencionisme dels còmics catalans en la vida pública de la ciutat.

En el catalanisme mateix, el més gran aconteixement social de la Catalunya contemporania, quants actors catalans, dels qui fan *teatre català*, són catalanistes?... I no'm digueu que no es lícit entrar en opinions polítiques, perquè dubto que la generalitat dels nostres actors en tingui cap de ferma i meditada, no per incapacitat, sinó pel maleït esperit de no voler saber res que no es-

¹ Hi ha que fer especial salvetat, i és justícia, de l'intervenció desinteressada de molts dels nostres còmics en festes de beneficència. Diem molts, perquè no podem dir tots ni totes. Els humils si que formen, però dels grossos alguns se n'escapen. I prou, que parlàriem massa.—A.

tingui dins de les quatre parets del *llur* món.

Què llegeixen, de què s'enteren, quins són els llibres predilectes dels nostres còmics? Una enquesta hi hauria a fer, però... aquesta enquesta ens duria, potser, a que'ls artistes catalans no llegeixen res més que'ls papers de les obres que han d'interpretar, i encara de vegades, com en l'estudi d'una

comedia de l'Apeles Mestres — és un fet verídic, — es dona el cas de que *tota* la companyia estigui discutint si l'obra en qüestió està escrita en vers o en prosa.

Quants dels nostres actors han fet estudis especials i complementaris de la llur professió, atenent que quasi tots han començat com aquell personatge del *Yo quiero ser cómico*, den Fígaro, que preguntava si per a ésser actor es necessitava quelcom? Tots els homes de carrera o els qui es guanyen la vida amb un art o ofici estan sempre estudiant els darrers progressos, l'última paraula, tota la materia que'ls importa conèixer, menys els còmics, tant, que sembla que hagin nascut invulnerables, armats i posseïts del secret de la ciencia...

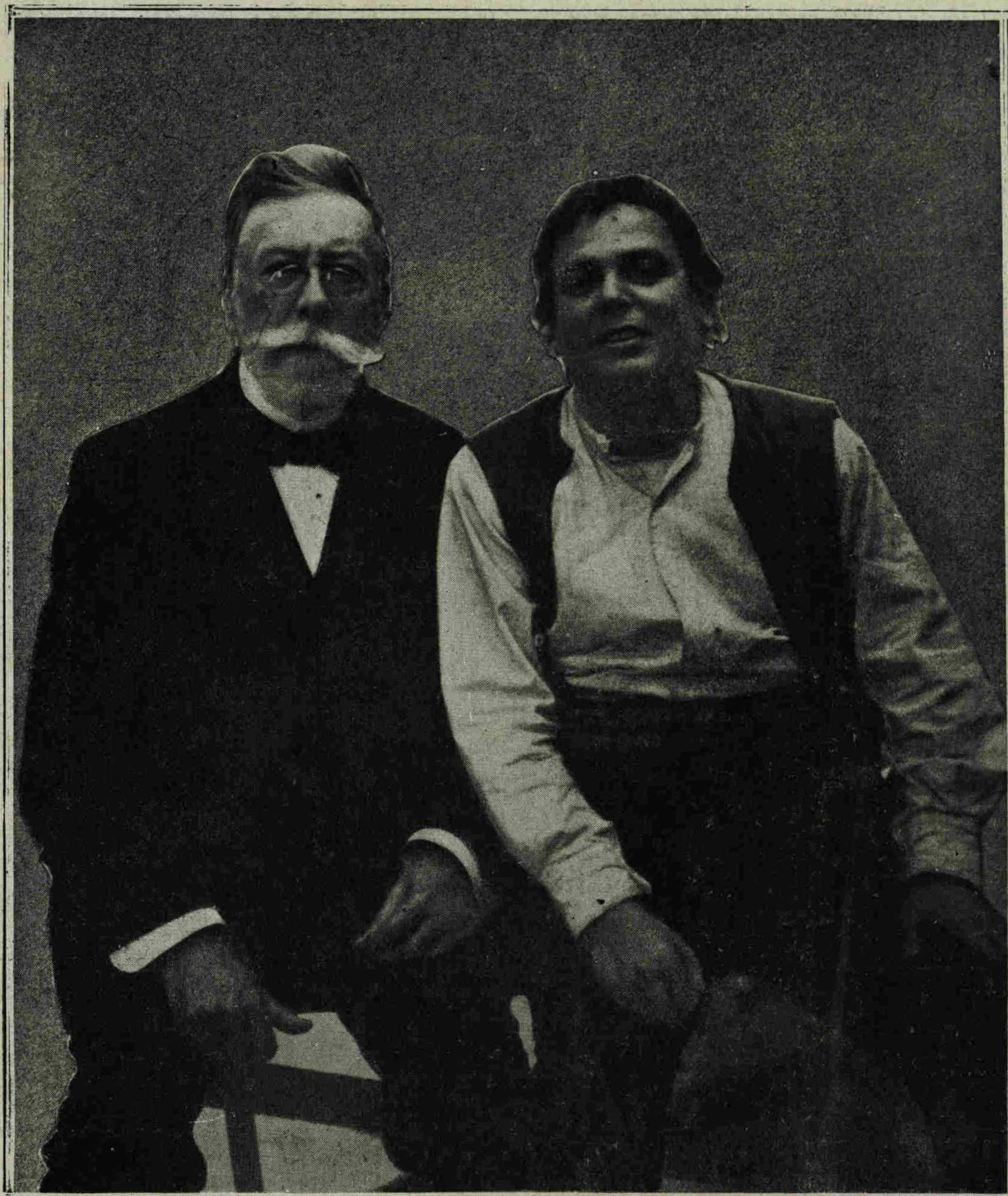
Ja ho sé que és difícil que aquestes observacions siguin llegides pels interessats que ni pels periòdics professionals s'interessen; però, senyors meus i senyores meves, això no pot durar. Vostès no poden apartar-se de la comunitat ciutadana ni aquesta els ha de rebutjar o mirar amb menyspreu: totes les professions, honradament exercides, s'agermanen en el comú objecte que és la dignificació i prosperitat de la Patria; i les professions com la vostra, que va ungida amb els olis sants de l'Art, encara tenen més dret a intervenir amb orgull i amb el cap alt en la nostra vida intensa de ciutadania. Ja són llunyans els temps en que Sant Salvi, Sant Ciprià i Sant Joan Crisòstom anatemitzaven els artistes de teatre, i en els pobles ja no's tanquen els portals al llur pas al crit alarmant de: *amagueu el pa, que vénen còmics!*

El Teatre, sortosament, torna a ésser un temple... Per dignitat del nostre de teatre, és precis que les actrius i actors visquin com viuen la demás gent, s'instrueixin, aprenguin i col·laborin en l'obra de creïença de la raça. Ademés, si volen ésser mestres en el llur art, no ho aconseguiràn pas tancant-se en la tenda del llur campament, sinó veient, observant, parlant, escoltant, fent-se càrrec..., i això de fer-se càrrec és lo més dur de pelar per als còmics de casa nostra.

Josep Tallavi en "Terra baixa"

AROMA

Els senyors Guimerà i Tallaví, al salonet del Novitats, en un entreacte de «Terra baixa»

Fot. Viall, expressament per a EL TEATRE CATALÀ

LA TORNADA DE LA XIRGU

EN altre lloc d'aquest número es parla del retorn de la Xirgu a la seva terra. La Xirgu a l'arribar a Barcelona ha fet declaracions, que, naturalment, responen a la seva particular manera d'apreciar sa gestió en el viatge que acaba de fer.

Nosaltres, per a acabar amb l'història que hem anat fent dels seus triomfs en terres americanes, prescindint de lo que la gentil Mar-

guerida hagi pogut dir, retallem de *Las Noticias* el següent fragment d'una carta del seu corresponçal a Buenos Aires:

« La fortuna no ha sido amable con Margarita Xirgu.

La temporada en Buenos Aires ha estado lejos de alcanzar resonancias de *succès*; no ha sido interpretada como actriz de rango por el gran público de la metrópoli y la artista tuvo que buscar en provincias el ambiente favorable y provechoso que había de redituarle beneficios positivos.

. »

I de *La Correspondencia de España* el següent telegrama:

«Las Palmas. (Sábado, noche.)—A bordo del «Infanta Isabel» regresa de América la compañía Xirgu-Thuillier, después de haber sufrido un completo fracaso.

La Xirgu viene desilusionada.»

* * *

Lo transcrit, junt amb lo que's diu entre bastidors, inclòs per molts que públicament es mostren incondicionals de la notable actriu, confirma que'l fracàs artístic de la Xirgu ha estat dels més ruidosos.

Nosaltres estem disposats a oblidar, i no parlarem més d'aquest assumpte. Desitjaríem no més que lo succeït li servís de lliçó i d'exemple i que li eviti en lo successiu permetre posar en els cartells que és superior a totes les eminències europees conegudes i per conèixer.

Prou, doncs. Saludem en la seva arribada a Barcelona a l'actriu espanyola que si no ha vençut amb el seu art ha estat perquè buscà en medis que desconeixia l'inspiració que fàcilment hauria trobat en les obres de la terra que la vegé nèixer i la feu gloriosa, no sospitant ingràtuts.

BARCELONA

Romea.—En el número vinent parlarem de *La conquista*, drama de l'escriptor argentí Cèsar Iglesias Paz, estrenada dimecres passat amb èxit regular.

Apolo.—*El pan de piedra*, melodrama en cinc actes de don Josep Fola Igúrbide, és, com totes les obres d'aquest autor, una producció d'*aires redemptors*, de cops d'efecte i de frases fortes, que agradà extraordinàriament al públic habitual d'aquesta casa.

En l'execució, perfectíssima, destacà el treball dels senyors Rojas, Perelló, Delor, Carnicero i Guilemany, i el de les senyores Puchol i Guitart.

L'obra està presentada amb força cura.

— Es prepara l'estrena d'un drama sensacional que se'ns diu cridarà fortament l'atenció pel seu caràcter i el seu desenrotlló, titulat *El hombre de la capa roja*.

Novitats.—La Roser Pino va dir, al despedir-se del públic barceloní, que mai l'oblidaria. Ho creiem així mateix, perquè el nostre

públic ha demostrat a la gran actriu les simpaties que per ella té, omplint el teatre diàriament durant les funcions que acaba de donar i no regatejant-li les més efusives proves del seu entusiasme.

Per a la funció de comiat trià dues obres: *Mamá*, de Martínez Sierra, i *El nido ajeno*, de Benavente.

En ambdues produccions mostrà la genial actriu, una vegada més, el seu treball impecable, esquisit, de netedat admirable.

En *El nido ajeno* el públic tingué una sorpresa en extrem agradable. Sense previ avís se presentà davant seu, interpretant un dels papers de l'obra de Benavente, en Josep Tallaví.

Era que'l gran actor, a les onze de la nit, es presentà al teatre acabant d'arribar de Reus, desitjós de saludar a la senyora Pino. I aquesta li pregà amb tanta insistència que prengué part en la representació, que en Tallaví no s'hi pogué negar, i sense caracteritzar, amb la pols del viatge a sobre, sense cap mena de preparació, sortí a satisfer els precs de l'actriu que aquell dia es despedia del públic que l'endemà devia rebre a l'eminent actor.

Fou una sorpresa, com hem dit. Després d'uns moments de vacil·lació, de dubte, en Tallaví fou regonegut i esclatà una ovació franca, sorollosa.

No cal dir quina fou l'execució que tingué, amb aquests elements, *El nido ajeno*.

Hi hagué entusiasme per tothom i el públic sortí de la funció contentíssim.

— En Tallaví, *oficialment*, debutà el dimars amb *Tierra baja*.

El nostre públic, injust, no correspongué al talent del senyor Tallaví, indubtablement un dels primers actors espanyols.

La representació de l'obra del nostre gran poeta fou un èxit clamorós. L'interpretació que fa del «Manelic» en Tallaví, és personalíssima, sobria, justa. Fugint sempre dels efectes i dels *trucs* dels comedians d'ofici, el notable actor, amb una honradesa artística que mereix totes les lloances, sab trobar matisos nous i donar a la figura del «Manelic» tota la grandesa amb que fou concebuda pel seu autor.

Una ovació llarga, de tot el públic dret, entusiasmada, coronà el treball artístic de l'actor insigne. Per a apaibagar aquella ovació, tingué de dir unes paraules emocionades, de regreïament, que foren també aplaudides.

Don Angel participà també de l'èxit — no cal dir, — encara que declinant an en Tallaví tots els honors d'aquesta vetllada.

Espectres fou l'obra que en Tallaví posà l'endemà.

La tortura d'«Oswald» ens fou oferta plàsticament amb una gran cruesa de detalls i un estudi concienzós del complex personatge.

Confessem, encara que sigui un xic de mal gust establir comparacions, que si bé en els actes primer i segon en Tallaví no supera an en Zacconi, en el tercer el sobrepuja en intensitat, arribant al final per gradacions natura-

Josep Tallavi, en «El Místic»

líssimes, es dir, desenrotllant pas a pas el procés anímic del protagonista de l'obra d'Ibsen.

El públic estava electritzat, esclatant en una ovació formidable al caure la cortina.

El dijous se'ns donà a conèixer *La muñeca trágica*, drama policíac del senyor Allen Perkins, que feu riure de debò al públic.

Un enfilall de coses les més incongruents i desballestades constitueixen aquesta obra, que no fou presa seriosament baix cap aspecte, car ni interessa, ni emociona, atractius que són lo que menys pot demanar-se en comedies d'aquesta naturalesa.

En Tallavi feu un *detective* molt perfecte, però sense res d'extraordinari, havent de lluitar amb l'encarcament del personatge.

La companyia que porta el notable actor és fluixa, de lo més fluix que corre per aquests móns.

Unicament la senyora Delgado-Caro mereix unes paraules d'elogi.

En *La muñeca trágica* actuà per primera vegada l'Alexandre Nolla. No es pot jutjar del treball d'aquest apreciable actor que tant lluny hauria arribat en el nostre Teatre, perquè la figura que interpretava és de lo més absurd. No obstant, ens semblà que destacava bona cosa de tots els altres components de la companyia i que no parla gens malament el castellà.

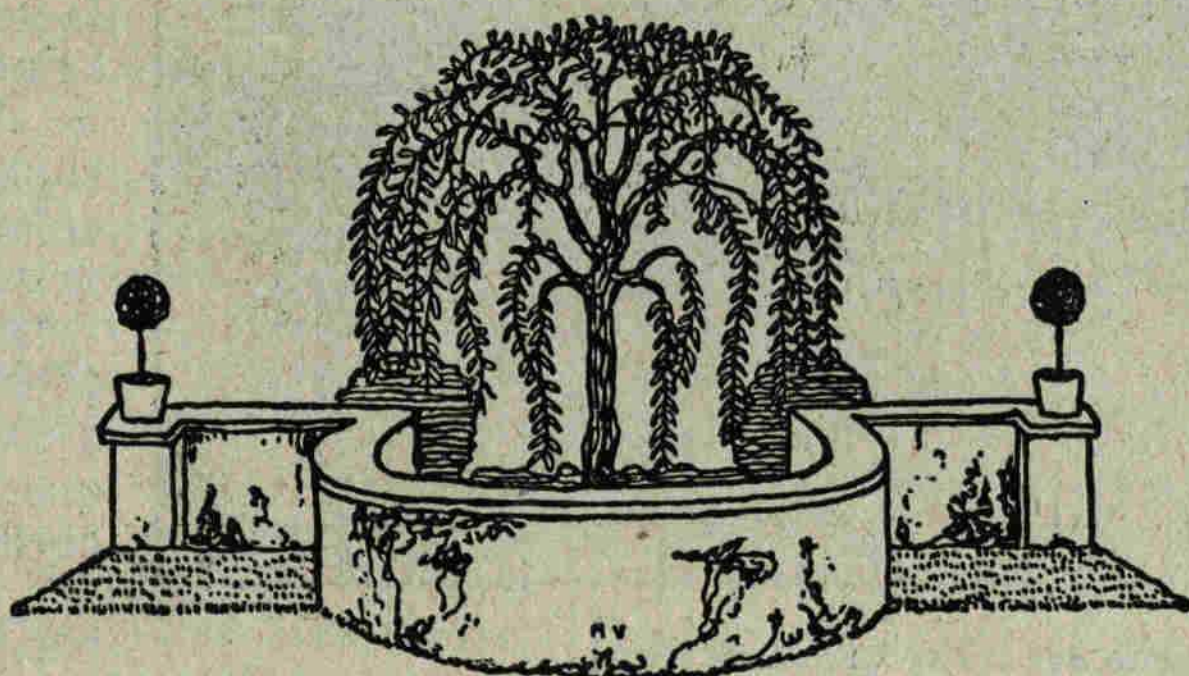
Nou.—Aquella revista *Cuadros disolventes*, que tantes nits consecutives va aguantar-se en «Eldorado» — fa uns quinze anys, — ha estat represa per en Montero—afanyós ell de donar varietat al programa; — però el públic no s'hi ha entusiasmada i l'ha rebuda poc menys que fredament.

Però com que en Montero és dels qui no desmaïen, ha avançat els ensaigs d'una altra obra en la qual s'hi té molta confiança: es tracta de l'opereta *El rey joven*, qual estrena encara serà calenta a la sortida d'aquest número.

Espanyol. — Continúa la companyia Tejada, que va inaugurar ses tasques dissabte passat, fent comedia castellana i cine a preus de fàbrica.

La companyia en conjunt es admissible i les obres són ben escullides. El públic s'ha fet un panxò de riure amb *Los asistentes*, del nostre paísà Pau Parellada.

Si fan alguna estrena, ja'ls avisarem.

TEATRE CATALÀ

BARCELONA TEATRES

Nou.—L'heterogenia actriu senyoreta Maria Pelfort, que de la mateixa manera interpreta una peça den Campmany i Giralt com una tragedia d'Hoffmanstal-Pena, ha ingressat en l'elenc artístic d'aquesta casa.

Felicitem al senyor Montero.

* * *

La represa d'*El senyor Palaudaries* fou digna *pendant* de la seva famosa primera part. Molt bé en llurs papers la senyora Xa-

tart, la senyoreta Rodríguez i els senyors Montero, Pedrola i Mir.

Les demés novitats van ressenyades en la secció de «Teatre Castellà».

Círcol de Sans.—Han despertat vivíssim interès en aquesta barriada la serie de quatre funcions que l'Enric Giménez amb la seva companyia i comptant amb la cooperació de l'Adrià Gual té anunciades en aquest teatre.

La primera de les representacions tingué lloc diumenge passat, amb el local ple de públic entusiasta.

Precedí a la representació de *L'Ordinari*

Henschel una conferència den Gual sobre l'*Importancia que en els moments actuals té per a Catalunya el desvetllament del seu Teatre*, que fou escoltada amb religiós silenci i rebuda amb una perllongada ovació a l'acabar-se. No comentarem la brillant peroració del nostre amic il·lustre, perquè els nostres llegidors podran fruir-la en altre lloc d'aquest número.

A seguit es posà en escena el grandió drama d'Hauptmann, una de les més fortes concepcions dramàtiques del teatre modern.

El públic es compenetrà de bell antuvi amb la tragedia que's desenrotllava al seu davant, i una fonda emoció regnava en la sala.

I és que, a part de la força de l'obra, hi havia la genial interpretació de l'Enric Giménez, qui fa de l'«Henschel» una insuperable creació, que'l coloca en el primer lloc dels nostres comedians.

Els demés actors i actrius contribuïren també a l'èxit memorable d'aquesta vetllada, que recordava les festes majors del nostre Teatre. Tots havien estudiat l'obra

Fatxada del teatre Círcol de Sans

amb força amor, i la mà directriu den Giménez es veia sempre a través dels més insignificants detalls.

Així, doncs, cal fer constar el treball esquisit de la Carme Buxadós—jove actriu de gran pervenir,—el de la senyoreta Vila i el dels senyors Munt-Rosés, Santolaria, Rovira, Calvo, Sabater, etc.

Al final dels actes, i sobre tot en el darrer, els aplaudiments del públic foren entusiastes, inacabables. La cortina s'alçà vuit, deu, dotze vegades...

En fi, una gran i confortadora festa.

— Per a demà hi ha anunciada la segona d'aquestes funcions.

El programa no pot ésser més atractiu, i és d'esperar un altre èxit per als seus organitzadors. Es posarà en escena *Rei i monjo*, la grandiosa tragedia de don Angel Guimerà.

SOCIETATS PARTICULARS

ATENEU DEMOCRACIA DEL DISTRICTE VII. — Amb motiu del benefici de l'aplaudit aficionat en Josep Guimerà, posaren en escena, el prop passat diumenge, el drama den Rusiñol *El místic*, recollint molts aplaudiments, a més del beneficiat, les senyores Puig, Cardalda i Zaragoza, i els senyors Coderch, Canales, Esbert, Martí, Pardo, Tobías, Forné, Canales, Ferret i Pujol. El senyor Guimerà, en el «Mossèn Ramón», tingué moments molt feliços, com també la «Marta» (senyora Puig) i el senyor Canales en el «Bisbe».

ATENEU OBRER DEL DISTRICTE II. — Com en cap altra funció s'havia vist un ple tant gran com diumenge a la nit, que'l públic invadí llotgetes de primer i segon pis, platea i públic, oferint hermós i brillant aspecte la sala. L'obra triada fou la traducció *Còm s'enreda la troca*. L'execució fou brillant, en primer lloc per la senyoreta Duràn i els senyors Amores, Casals, Forga i Estefa, ajudats lloablement per la senyoreta Saumell i els senyors Farrerons, Fàbregas i Vives. Al final de l'obra tingué d'obrir-se la cortina infinitat de vegades, obligant a sortir al traductor, que ho és el senyor Graells Castells.

Per final se representà *El pronunciament*, den Piquet, en la que feren les delícies del públic tots quants hi prengueren part. Llàstima d'acabar tant tard! Es defecte que la junta deu procurar evitar, si vol l'acolliment i els plens que's fan cada festa.

Per a demà: *Sainet trist*, den Guimerà.

ATENEU OBRER DEL DISTRICTE III. — S'hi representà, diumenge a la tarde, l'obra de l'Iglesias *Els vells*.

Com a novells aficionats no se'ls pot exigir més, puix el local és poca cosa per a obres tant importants i escenes de fort conjunt.

El públic sortí, amb tot, satisfet de la festa, cosa que'ns plau remarcar.

«CATALUNYA» (Associació autonomista del Districte V). — El passat diumenge posaren en escena *L'oncle rector* i *La sala de rebre*.

Causes agenes a la nostra voluntat ens privaren d'assistir-hi, per qual motiu sentim no poguer ressenyar l'execució de dites obres.

CENTRE MORAL (Mercaders, 26). — L'obra que's posà'l diumenge passat fou la comedia *En Joan de la calma*, prenent-hi part els senyors Cerdà, Miralles (F.), Tresserra, Ferràn, Masó, Martí-Rodés,

Camps, Martí-Gras, Capa, Torras, Samsó, Miralles (J.) i Font.

El primer acte sortí molt flaquet, el segon no ho resultà tant i el tercer gens; no obstant i això l'obra agradà i el públic hi rigué bastant per haver aguantat la situació i pot dir-se l'obra el senyor Miralles, ajudant-lo els senyors Martí-Rodés i Ferràn. Els demés senyors no feren res de particular: s'aguantaren, solament. El senyor Cerdà, en el protagonista, contra lo acostumat, estigué desigual i fora de caràcter.

El decorat, com sempre, poc i dolent, amb alguns descuits llastimosos.

CENTRE NACIONALISTA REPUBLICÀ DEL DISTRICTE VII. — Diumenge passat, el gup d'aficionats que dirigeix en E. Duart F., posà en escena la producció en dos actes *L'agricultor de Xicago*, obra que siguié ben executada, per lo qual mereixen elogis la senyoreta Lola N. i els joves Martínez, Sanz, Bolau, Solé i Chamayol.

ELENC ARTÍSTIC BERENGUER. — A càrrec del «Centre Catòlic d'Obrers de S. V. de P.», demà es donarà la segona funció dedicada al Teatre d'infants, estrenant-se la rondalla lírico-fantàstica, en tres actes, *El castell de Rocamora*, lletra den Joan Berenguer i música del mestre Miquel Planas.

INSTITUT BENÈFIC SOCIAL. — *L'agencia d'informes comercials* i un drama castellà agradaren notablement a la distingida concorrencia que omplia el saló de gom a gom diumenge passat a la tarde.

Hem d'elogiar la tasca de les senyores Guart i Fernández i dels senyors Valls, Rovira, Rigol, Regàs, Doria, Jorba, Callejas i Aleñar. Encertada la direcció del bon aficionat en Salvador Pladevall, com just en el paper que féu en la peça den Gener.

Per a demà: *A cala tieta* i *Neus*.

JOVENTUT AUTONOMISTA. — Baix la direcció del senyor Vera s'hi representà, diumenge passat, *Qui compra maduixes*, amb molta inseguretat per cert, i s'estrenà *Germanor*, del jove Antón Clapera.

Aquesta és un quadret que hauria de retocar l'autor, sobre tot en la part dialogada, puix l'argument no és escabellat i l'idea es fa interessant. De haver obtingut més bona execució, clar que hauria guanyat en interès, car l'interpretació d'una obra contribueix molt a un falaguer èxit; amb tot, se obligà a sortir l'autor en mig de forts aplaudiments. Regular la senyoreta Jordà i feren tot lo que saberen els novells aficionats senyors Esplugas i Vera, els quals foren els que més se lluiren; els demés ajudaren al conjunt.

LA IBÈRICA (Tallers, 22). — Diumenge, dia 16, posaren en escena les obres *La criada nova*, *Les germanetes*, *Mestre Olaguer* i *Las Carolinas*, essent molt ben interpretades per la senyoreta Milà i els senyors Cemeli, Regolta, Guixà, Oriol, Muñoz, Nogués i Crexams.

NOVA GERMANOR. — Baix la direcció de l'aficionat en Pere Casals, s'hi representà, diumenge a la tarde, *La dida*, amb una execució brillant, lluint-s'hi en primer lloc la beneficiada, senyoreta Pallarés, senyora Guerra i la que féu la «Roseta», qual nom sentim no recordar, i els senyors Casals i Estefa, veient-se ajudats pels aficionats senyors Cheffino, Domènec i Solà.

S'hi estrenà una obreta, nomenada *En Manelic*, que féu passar una estona rient al públic, que aplaudí a l'autor, senyor M. Alerany, i als intèrprets.

UNIÓ FAMILIAR. — Per al dia 30 del corrent anuncien la funció de son aniversari, i com a

aconteixement debutarà una companyia infantil, dirigida pel senyor Poblador, posant-se en escena la marina de l'Apeles Mestres *Sirena*.

Gracia : ATENEU GRACIENC DE L'U. F. N. R. El passat diumenge, dia 9, i per a presentació del quadro escènic que dirigeix en Pere Calveras, tingué lloc, en aquesta entitat, una funció verament extraordinària, posant-se en escena el drama den Guimerà *La reina jove*.

No parlarem de l'interpretació donada a aquesta obra sense fer constar abans lo atrevit que resulta posar l'esmentada producció en un lloc ont és completament impossible que pugui bellugar-se amb desembrac el nombrós personal que per a ella es necessita. Feta aquesta salvetat, es pot dir que la interpretació en conjunt sigui de les més perfectes que hem vist en societats; sobressortint notablement la senyoreta Ferrándiz (protagonista), la senyora Vendrell (F.) i els senyors Calveras, Angelats i Claveras, secundats per la senyora Cardaldas, les senyoretas Sabater, Capdevila, Mulet i Carreras, i els senyors Negre, Millà, Ferrándiz, Teixidó i Bohigas. An aquests dos últims és més d'agrair el seu esforç per haver-se tingut d'encarregar de llurs papers a darrera hora.

CENTRE NACIONALISTA REPUBLICÀ. — L'últim diumenge i a benefici del director del quadro de aficionats que actúa en aquesta entitat, en Gregori Aviñó, es posà en escena la comedia den Llanas *Don Gonzalo o l'orgull del gec*, essent un veritable èxit la seva interpretació en conjunt i en particular pel beneficiat, a qui el públic li féu, molt justament, carinyoses demostracions.

CÍRCOL TRADICIONALISTA (Froshdorf). — L'últim diumenge, a la tarde, l'agrupació dramàtica «Art i tradició», que baix la direcció dels senyors Calmell i Obiols actúa en aquest local, representà, amb regular acert, el drama den Pitarra *Batalla de reines*.

L'ARTESÀ. — El diumenge, dia 9, es posà en escena el drama den Rusiñol *L'hèroe*.

Encara que sobrerres ocupacions ens impediren l'assistència, sabem per conducte cert que l'interpretació constituí un senyalat triomf per al quadro escènic i en particular per a son director, l'Enric Revenat.

LA FILARMÒNICA. — Darrerament i baix la direcció del veterà aficionat en Bartomeu Julià, s'han representat la rondalla tràgica *La mà de mico* (traducció en tres quadros) i la comedia *Les orelles de don Pau* (també traducció, en un acte). L'interpretació de les mateixes sigui bon xic regular.

La Sagrera (Sant Andreu) : CENTRE TRADICIONALISTA. — Amb motiu de la festa major de dita barriada es representà la traducció *El misteriós Jimmy Samson*.

En aquest teatre, de tant reduïdes proporcions, no és possible representar-hi obres com l'aludida, per a les quals se necessita una excel·lent disposició escènica, ja que del contrari succeeix lo que va passar al primer acte, en el qual els seients es tocaven uns amb altres i els personatges no's podien moure. Al mateix temps hem de fer notar que la escena, més que un despatx de director de presiri, semblava un modern *smoking room* de qualsevol hotel posat dintre una habitació de castell feudal, perquè si el mobiliari era *modern styl* el decorat era del segle XII.

En la representació sobressortiren les excel·lents

actrius senyoreta Roser Casas i senyora Arasa, que pot dir-se salvaren l'obra, junt amb el senyor Boyé. Els demés tenien prou feina a escoltar l'apuntador.

Poble Nou : SOCIETAT «LA ALIANZA». — Diumenge, dia 16, la companyia Fremont-Verdier posà en escena el drama *Terra baixa*, encaixant en Tarradas d'una manera admirable en el «Manelic», triomfant, junt amb la Fremont, encarregada del paper de «Marta», en tota l'obra, i escoltant seguides ovacions, sobre tot als finals del segon i terç actes. El senyor Tarradas es vegé obligat a dirigir la paraula a la nombrosa concorrencia per a acallar els aplaudiments. Les senyores Mestres (A.), Fornés i Pujol (S.), i els senyors Santacana, Pons, Sinca, Pallac i Figarola, ajudaren a l'èxit de l'obra.

Per fi de festa es representà la comedia den Rusiñol *El triomf de la carn*, que agradà molt.

Poble Sec : CERCLE D'UNIÓ LLIBERAL DEL DISTRICTE VII. — Dissabte, dia 15, la companyia que dirigeix l'Artur Arasa, posà en escena, a benefici de l'actriu d'aquest Círcol, Raimonda Piqué, les obres *Reixes enfòra*, *Brometes de Carnaval* i una obra castellana, distingint-se en l'execució, a més de la beneficiada, el senyor Arasa, secundat dignament per la senyoreta Chinchilla i els senyors Torrent, Serrat, Llacer, Quimeró, Conrado i Jorba.

Poblet : ATENEU REGIONALISTA «ELS TRANQUILS». — Segons estava anunciat, el dissabte, dia 15, tingué lloc l'inauguració de la temporada d'hivern.

L'obra escullida fou el drama den Morató *El tresor*, qual desempenyo anava a càrrec de la nova agrupació dramàtica «Foc nou», amb la cooperació de les actrius senyoretas Ernestina Blanco i Conxita Capdevila.

En honor a la veritat, devem dir que aquesta darrera, en els dos actes que solament es representaren, feu una «Mariàngela» deliciosa; la senyoreta Blanco, en la «Enriqueta», bastant regular, i als joves senyors Soler, Martí, Sendra, Fabregat, Salas, Almozara i Campeny, els aconsellem que si verament senten afició per al teatre, cal que estudiïn bon xic més i s'esforcin en fer-ho millor.

Per defectes en l'enllumenat (?) es suspengué la representació de l'acte segon.

CINEMA CERDENYA. — Sots la direcció den Ricart Llonch, un gup d'aficionats va representar diumenge passat les produccions *Passa la ronda*, *Grapa de ferro* i *Mala nit*, executades amb bona voluntat pels senyors Llonch, Bosch, Boran i senyora Corts.

Sant Andreu : FOMENT ANDREUENC. — Les darreres obres que ha representat la companyia den Borràs, dirigida interinament per en Vinyes, han estat *La mare eterna* i *La festa dels aucells*, de l'Iglesias; *El redemptor*, den Rusiñol i *Tot cor*, assolint en totes elles èxits ben remarcables, sobre tot en la primera.

Sant Martí (Clot) : S'ha celebrat amb molta animació la festa major d'aquesta barriada, en la qual, entre altres festeigs, s'han donat en les nostres societats diverses funcions teatrals. I no podem deixar de censurar a l'«Ateneu Obrer Català», entitat regionalista, per haver-se dedicat a representar sarçuela castellana, aixís com hem d'aconsejar als aficionats de l'«Ateneu Obrer Martinenc», no tant sols que no s'atreveixin amb obres de la *Magda*, sinó que deixin de representar en castellà

—com varen fer-ho, malgrat existir la traducció catalana, perquè aixís evitarien alguns somriures irònics del públic a cada encepçada de llenguatge. Per fi de festa representaren la comedia den Giol *La santa*.

ATENEU SANT LLUÍS GONÇAGA.—El dia 11, a la nit, representaren el drama den Conrat Roure *Claris*, amb la consabuda mutilació del personatge femení. L'obra fou discretament interpretada pels senyors Juncà, Rius, Batista, Mans, etc.

A continuació se representà *Curridus*.

L'endemà es posaren en escena la sarçuela *La competencia* i l'obreta terrorífica *Far maleit*.

FOMENT MARTINENC.—Davant d'una escullida concorrencia, la companyia den Jaume Borrás posà en escena, en la nit del dia 11, el drama den Rusiñol *El redemptor*, qual protagonista interpretà notablement el senyor Vinyes, essent molt ben acompanyat per les senyores Verdier, Mestres i Huguet, i els senyors Sirvent, Galceràn, Casanovas, Guixer, Quintana, etc.

Seguidament s'executà *L'agencia d'informes comercials*, que divertí extraordinàriament al públic, sobre tot en els moments que en Galceràn estigué en escena.

DE FORA

Badalona: CENTRE BADALONÍ.—S'ha representat la comedia arranjada del francès *Tenorios!*, qual execució estava encarregada als senyors Terradas, Casas, Clapés, Campmany i Boix, de la companyia Terradas-Casas, acompanyats, per al bon desmeny de la mateixa, per les senyores Verdier, Fremont, Ferrándiz, Pujol i Fornés (E.)

Esplugas del Llobregat: SALÓ-TEATRE QUIRSE.—Un grupu d'aficionats que, baix el nom de L'Agrupació Artística, ve actuant, de quan en quan, en aquest teatre, tingué a bé posar en escena, el dia 16 del corrent a la tarde, el drama den Francesc Pelai i Frederic Soler *La fals*.

En l'execució, per part dels homes, s'hi notà manca d'estudi i d'assaigs.

La presentació escènica i d'indumentaria, bastant bé.

La senyora Bosc, encarregada del paper de «Dolors», molt discreta, fent-se aplaudir en algún pasatge de l'obra.

El nen encarregat del «Bailet», bé.

Per a fi de festa, *Sogres del dia*, que anà mitjanament.

Mataró: TEATRE EUTERPE.—La companyia Casals-Cazorla, el dimars dia 11 del present, va posar en escena *Terra baixa*, amb bona execució per part del senyor Casals en el protagonista, que, junt amb la senyora Cazorla, es varen mostrar fidels intèrprets dels personatges per ells representats; les demés parts varen secundar-los amb *amore*, especialment la senyora Ortiz en el paper de «Nuri». El públic els va premiar amb aplaudiments.

El dijous es representà *La dida*, den Pitarrà, fent la protagonista la senyora Cazorla, qui estigué molt en caràcter; les demés parts, acompanyades pel senyor Casals, varen sortir airoso de llurs papers.

CÍRCOL TRADICIONALISTA.—En aquesta entitat, diumenge a la tarde, la secció de senyoretas de l'agrupació La Margarita varen representar la comedia den A. de Rius Vidal *El camí del cel*, interpretada amb esmerada execució per les simpàtiques senyoretas Gibert, Plans, Pérez, Bassa i Reguan, que foren aplaudides al final de l'obra.

Després, l'aplaudit aficionat Isidre Villar va recitar amb bon acert el patriòtic monòleg *Mestre Olaguer*, essent molt aplaudit.

A continuació es va estrenar el drama *El forjador d'acer*, interpretat pels aficionats senyors Ribas, Blanchart, Serra, Camats, Cortés, Flaquer, Tarragó, Bot i Mas.

Reus: CENTRE DE LECTURA.—Diumenge passat, una companyia dirigida per l'actor en Fabià Mercader i l'actriu Marta Vallespir començà ses tasques en aquesta Societat, representant, a la tarde, un dramón castellà, i a la nit, el drama en tres actes den J. Feliu i Codina *El nuvi*, assolint una excel·lent execució per part de tota la companyia i en particular de la senyora Vallespir i dels senyors Aróstegui i Mercader.

El quadre d'aquesta companyia està format pels següents elements, alguns d'ells molt coneguts de nostre públic: Actrius: Pilar Fernández, Concepció Periu, Maria Ricart, Marta Vallespir i Dolors Yebra. Actors: Joaquim Alonso, Guillem L. Aróstegui, Nativitat Camprubí, Manel Hoces, Pascasi Mas, Fabià Mercader, Juli Prat, Joan Senosa i Antoni Soriano.

Han obert un abono a dijous de moda dedicat exclusivament al Teatre Català.

CENTRE R. R. AUTONOMISTA.—La companyia que amb tant d'èxit ve actuant en aquesta casa, el passat diumenge representà la comedia den Llanas *Don Gonzalo o l'orgull del gec*, prenent-hi part les senyoretas Basseda i Ferrer i els senyors Benet, Bieto, Montagut, Florentí, Sagalà, Vallverdú i Anguera. Tots feren riure molt, aconseguint forces aplaudiments de la nombrosa concorrencia.

CENTRE I JOVENTUT TRADICIONALISTA.—A la tarde del diumenge últim, la secció que sots la direcció den M. Ferràn hi actúa, va posar les comedies *Un crim sensacional* i *Mata d'ones*, amb bon desmeny per part de les senyoretas Olivé i Espasa i dels senyors Bert, Serramià, Sans, Marca, Dalmau i Ferràn Casas.

PATRONAT DE L'OBRE.—*Curridus*, *Criatures*, *naixem...* i *Ditxosos barrets!* foren les obres amb que la secció obsequià a sos parroquians el darrer diumenge a la tarde.

El públic els rebé de bon grat.

Sallent: ATENEU CATALÀ.—Per al dia de Tots Sants es va organitzar una vetllada còmica, literària i musical, representant-se les obretas *L'ànima en pena*, *Nit d'amor i de dolor* i *Les estatuas del Tenorio*, que obtingueren una execució regular.

LA PERLA DEL LLOBREGAT.—Aquesta entitat, que compta amb un quadre d'aficionats que comanda amb bon acert en Lluís Casafont, el dia de Tots Sants va obsequiar al seus parroquians amb la traducció *La mà de mico* i la comedia en dos actes den Coca *Gent d'ara*, desmenyades pels senyors Sugrañes, Casafont i Claret, que feren bé els respectius papers de «senyor Francisco», «senyor Josep» i «don Ignasi», i demés, quals noms no recordem; també va lluir-se, com sempre, la Lluisa Fernández.

Tarragona: CENTRE CATALÀ.—Per fi, els entusiastes treballs que venien portant a cap alguns aficionats del teatre català per a formar una bona secció dramàtica que actués durant la present temporada d'hivern en el teatre d'aquest centre, han donat bon resultat.

El diumenge passat començà ses tasques l'es-

mentat grupu, essent les obres escullides *Joventut*, de l'Ignasi Iglesias, i *Sirena*, de l'Apeles Mestres.

Ambduques obres foren hàbilment interpretades per les senyoretas Roig i Olvido de Leguía i pels joves Maset, Ametllé, Bernat, Andreu, Gornals, Trujillo, Llorens, Serra i Rosell.

En *Joventut* estigueren superiorment encaixats en llurs papers la senyoreta Roig i els joves Ametllé i Maset, i en *Sirena* l'estudiós jove J. Bernat feu un «Roiget» acabadíssim, portant-se molt bé els joves Llorens, Maset, Ametllé i la senyoreta Leguía en la «Remei».

Vilanova i Geltrú: BOSC.—Amb un ple a ves-sar, posà en escena, el dimecres 12 del corrent, en

aquest teatre, la companyia Pubill-Roca, el popular drama den Pitarra *El ferrer de tall*.

Per l'entusiasme que despertà en la concurrencia, ens recordà aquells bons temps del teatre català, que no ha mort, com suposa la gent de ciutat, puix en els pobles batega encara son cor amb força per a rebatre les esbranzides malsanes dels seus detractors.

L'obra fou posada amb tota cura, assolint un perfecte desempeny, sobressortint la senyoreta Roca en el paper de «Manxaire», la senyora Villalba en la «Baronesa», el senyor Pubill en el «Jordi» i el senyor Puigventós en l'«Esquerrà».

Hí hagué xardorosos aplaudiments per a tots i cridades a escena al final de cada acte.

NOTICIES

EL dimecres s'inaugurà la temporada lírica del Gran Teatre del Liceo, amb una brillantor que no's veia des de fa alguns anys.

La sala ofería un esplèndid aspecte, puix en ella hi havia, omplint-la, tota la gran societat barcelonina.

Es cantà l'òpera *Il profeta*, de Meyerbeer, de l'interpretació de la qual ens ocuparem, amb l'extensió merescuda, la setmana entrant.—O.

LA marina d'Apeles Mestres *L'avi* ha estat estrenada en castellà amb el títol de *A orillicas del Ebro*, obtenint un èxit remarcable, al teatre Lara de Madrid.

I ara ve lo curiós.

L'empresari del Principal ha demanat desseguida l'obra *castellana* per a fer-la en son teatre, sense que ni ara ni abans s'hagi recordat de la catalana.

Si li semblava que no era rebaixament per a la seva vanitat acceptar les obres dels autors catalans en llengua forastera, per què va oposar-se a que la Vitaliani fes *La senyoreta*, del propi autor de *L'avi*, i *La reina jove*, den Guimerà?

I si tanta estima li mereix l'Apeles, per què no feia *L'avi* en tantes temporades com l'hauria pogut fer abans de que els autors se'n separessin?

les úniques obres que's projecten en aquest teatre català (alternades amb representacions de pel·lícules), amb tot i comptar l'empresari amb l'adhesió incondicional dels autors i traductors senyors Ramón Suriñach Baell, Lluís Millà, Joan Mallol, Lambert Escaler, Lluís Suñé, J. Ayné Rabell, Frederic Fuentes, R. Ramón Vidales, L. Moreno de Llanza, Ramón Campmany i Cassimir Giralt, A. Julià Pons, Josep M.ª Pons, Fabré i Oliver i algú altre, que no recordem, i totes les viudes i els hereus dels nostres dramaturgs i comediògrafs difunts.

És de creure que a l'estrena de la *pispada El pare portic* hi assistiran tots aquests senyors que estan esperant (asseguts) el dia de veure's una peça d'ells alternant amb el *selecte* repertori del senyor Ramón Franqueza i Comas.

I pensar que aquest empresari pretenia que don Angel Guimerà li prestés la seva cooperació!

Es troba entre nosaltres el Director de la casa «Cines Film d'Art Espagnol», don August Geune, redactor de les Revistes teatrals d'Italia *La Tribuna* i *Il Corriere de la Sera*, de Roma.

□ □ □

CORRESPONDENCIA

J. J. C., Mataró: No fa per a nosaltres lo de les cartes teatrals, per cert d'assumptes gastat i poc enginyós. — A. M.: Mare de Déu!, quines ganes que té... de fer papers ridícols! — E. Roca-fort: D'això pot enterar-lo l'interessat, qual domicili li proporcionaran a la secretaria de l'Associació d'Artistes Lírics i Dramàtics, Sant Pau, 85. — F. S.: Sí, senyor, que admetem col·laboració espontània i publiquem gustosos lo que rebem si és aprofitable, però lo de vostè no es troba en aquest cas.

UNA altra traducció perpetrada per l'empresari del teatre Principal és *El pare postic*, qual empresari és també l'autor de les següents traduccions: *En Pau de les calces curtes*, *La torre dels sustos*, *Els porucs*, *Garrotada de cego*, *Tot ha anat bé... és un noi!* *Trencadiça!* *La taca de cafè*, *L'hostal de la llebre*, *La cambrera*, *El testament de la tia*, *La pesca dels llagostins*, etc., que són

NOTES D'ADMINISTRACIÓ

JUNT amb el present número repartim als nostres afavoridors 32 pàgines de la notabilíssima comedia en dos actes, exquisida producció del celebrat escriptor POMPEU CREHUET,

COMEDIA D'AMOR

de gran èxit quan fou estrenada en el teatre Romea.

Per a després preparem una obra que estem segurs que cridarà fortament l'atenció dels nostres afavoridors.

* *

Una vegada més recordem als col·leccionadors de la nostra biblioteca que si desitgen canviar els folletins per les obres enquadrades és precisa condició no haver-los tallat ni replegat, a fi de no dificultar la tasca del relligament.

Els que desitgin tenir convenientment relligat el volum de «Periandre», acabat de publicar, poden passar per aquesta Administració, aont, mitjançant l'entrega dels folletins en bon estat i la quantitat de vint cèntims, se'ls entregará l'exemplar enquadrant.

Directorí de les actrius de teatre català, per a guia d'empresaris i directors de societats particulars.

Abella de Guri (María). Lincoln, 14, baixos; Sant Gervasi.
 Alavedra (Adriana). Comte de l'Assalt, 97 bis, 1.er 2.^a
 Arqués (Teresa). Urgell, 84, pral., 2.^a
 Baró (Antonia). Ronda Sant Antoni, 45, 3.er, 2.^a
 Bayona (Mercè). Xuclà, 19, 3.er
 Bosch i Sanllehy, Joana. Urgell, 1, 2.^{on}, 2.^a
 Bozzo (Joana). Aribau, 135, 1.er, 2.^a
 Buxadós (Carme). Valldonzella, 48, 3.er, 1.^a
 Campos Vidal (Emiliana, nena). Comte de l'Assalt, núm. 33, 3.er
 Daroqui (Mercè). Villarroel, 93, 1.er
 Escriu (María). Escudellers, 78, 3.er
 Fremont (Elvira). Flors, 5, 3.er
 Gelabert (Pepeta, nena). Freixures, 15, 2.^{on}
 Gil (Remei). Urgell, 129, entl., lletra B.
 Guardia (Aurora). Tapioles, 30, botiga.
 Marsal (Dolors). Tallers, 21 i 23, 3.er, 2.^a
 Mestres (Ramona). Ponent, 29, 4.^{rt}, 1.^a
 Montserrat (María dels Angels). Llacuna, 6, 1.er, 2.ª; Poble Nou.
 Morera (María). Companyia Villagómez.
 Panadés (María). Borrell, 86, 4.^{rt}, 2.^a
 Parreño (Carme). Vallirana, 24; Sant Gervasi.
 Pelfort (María). Tamarit, 164, pral., 1.^a
 Persiva (Pepeta). Salmerón, 215, 3.er, 1.ª; Gracia.
 Piqué (Raimonda). Passatge Bernardino, 7, 1.er
 Pla (Dolors). Sant Pau, 59, 1.er
 Romagosa (Pepeta). Riereta, 29, 3.er, 2.^a
 Sabater (Adelaida). Provença, 240, 2.^{on}, 2.^a
 Vallvé (Antonia). Aragó, 277.
 Verdier (Antonia). Flors, 5, 3.er
 Vila (María). Borrell, 86, 4.^{rt}, 2.^a

Totes les actrius que estiguin suscrites a EL TEATRE CATALÀ tenen dret a figurar en aquesta llista. Si hi ha alguna senyora que per oblit no hi estigui consignada, li preguem se serveixi fer-ho present a fi d'incloure-la en el número de la setmana entrant.

OBRA MONUMENTAL EN PREPARACIÓ

HISTORIA DEL TEATRE CATALÀ

PER FRANCESC CURET

Primera obra en son genre a Catalunya. — Comprén des de les tradicions i orígens més remots del Teatre Català fins als nostres dies. — Obra seriosament documentada i escrita amb amenitat d'estil. — Serà, davant de les generacions venideres, un pulcre i detallat inventari del Teatre Català: autors, actors, obres, música, escenografia, dances... Mai s'haurán vist aplegats tants datos, fins el més insignificant en apariencia; de manera que tractem de donar a llum una publicació que sigui guia, consulta i record fidelíssim del nostre art dramàtic.

Escrita en forma atraienta, no's limitarà a ressenyar fets i a amagatzemar datos, degudament classificats, sinó que serà una historia comentariada i crítica.

S'hi descriurà l'ambient en que's desenrotllaren les diverses èpoques del Teatre Català, cabent-hi les institucions que per analogia deuen constar-hi: talment com els Chors den Clavé, els balls i cavalcades d'«El taller embut» i «El gavilán», carnavals, etc.

Hi haurán anècdotes i un sens fi de documents inédits, o quan menys del tot oblidats per l'actual generació.

Ademés, les obres catalanes traduïdes en llengües forasteres i els seus intérprets.

Nombrosos gravats :: Quadres sinòptics i estadístics :: Làmines soltes :: Apendixs curiosos :: Planes de música

OBRES QUE'S TROBEN DE VENDA EN NOSTRA ADMINISTRACIÓ

PLAÇA DEL PI, 5 : BARCELONA

OBRES DRAMÀTIQUES DE FRANCISCO XAVIER GODO

	Pessetes
La Mare de Déu del Mont, drama en tres actes	2
El cor i l'ànima, drama en tres actes	2
La pubilla de Caixàs, drama en tres actes	2
El túnel, drama en tres actes	2
Els dos crepuscles, drama, tres actes	2
Fugint del niu, comedia en tres actes	2
Ànimes perdudes, drama en quatre actes	2
Rin, joguina en un acte (arranjament)	1
La cosina de la Lola, comedia en un acte	0'50
Butifarres dolces, comedia en un acte	1
Antony, mestre de ball, joguina en un acte	1
Mala partida, comedia en un acte	1
Amor i Art, diàleg	1

COMEDIES EN UN ACTE DE JOAN MALLOL

	Pessetes
La malaltia de moda, humorada	0'50
L'estripa-qüentos, entremès	0'25
La passió de riure, espatotxada	0'50
La maleta de l'oncle, humorada	0'50

POESIES HUMORÍSTIQUES

Col·lecció de composicions festives degudes als nostres primers humoristes, propies per a recitar-se en vetllades, reunions familiars, etc.

UNA PESSETA

Obres publicades en la Biblioteca d'EL TEATRE CATALÀ

	Pessetes
Misteri de dolor, drama en tres actes, d'Adrià Gual. (Agotada)	
L'avi Xena, monòleg, d'Apeles Mestres	0'50
Don Gonzalo o l'orgull del gec, comedia en tres actes, d'Albert Llanas	2
El gran Aleix, drama en dos actes, de J. Puig i Ferrer	1'50
El fill de Crist, tragedia en un acte, d'Ambrosi Carrión	1
Desamor, drama en dos actes, de J. Puig i Ferrer	1'50
Arlequí vividor, farsa de fira en un acte, d'Adrià Gual	1
Cria corbs!..., quadre dramàtic, de Joan Aler	0'50
La gitana verge, quadre de costums gitanes, de Juli Vallmitjana	1
Sol ixent, comedia en tres actes, de J. Pous i Pagès	2
Els zin-calós, quadre de costums gitanes, de Juli Vallmitjana	1
L'eterna qüestió, pas de comedia, d'Avel·lí Artís	1
Epitalami, tragedia en un acte, d'Ambrosi Carrión	1
Senyora avia vol marit, comedia en quatre actes, de J. Pous i Pagès	2'50
La sagrada família, comedia en tres actes, d'Avel·lí Artís	2
Justicial, farsa aristofanesca, d'Apeles Mestres	1
El cec Simó, tragedia en un acte, de Francesc Recasens	1
Cércol de foc, drama en tres actes, de Serafi Pitarra	2
L'Alosa, comedia dramàtica en tres actes, de Ignasi Iglesias	2
Les alegres comediantes, comedia en dos actes, d'Adrià Gual	1'50
Les unces, quadre dramàtic, de Joan Aler	0'50
Periandre, tragedia en tres actes, d'Ambrosi Carrión	2

Qualsevolga d'aquestes obres pot demanar-se a Salvador Bonavía, plaça del Pi, 5, Barcelona. Els compradors de fora poden acompanyar l'import en segells de correu de 5, 10 o 15 cts., o bé pel giro postal, recader, etc. El certificat, a càrrec del comprador.